

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 14C/287/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4113241449
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lenka Halmešová
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2016:4113241449.11

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra sudkyňou JUDr. Lenkou Halmešovou v právnej veci navrhovateľov: 1/ Mgr. S. E., nar. XX.X.XXXX, bytom E. Q. XXXX/XX, XXX XX G., 2/ mal. S. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. Q. XXXX/XX, XXX XX G., zastúpený matkou Mgr. S. E., nar. XX.X.XXXX, obaja zast. Mgr. Ľudovít Paulovič, advokát, so sídlom Martina Rázusa 19, 984 01 Lučenec, proti odporcom: 1/ MED - ART, spol. s r.o., IČO: 34 113 924, so sídlom Hornočermánska 4, 949 01 Nitra, zast.: Mgr. Peter Mesároš, advokát, so sídlom Novozámocká 214, 949 05 Nitra, 2/ KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, IČO: 00 585 441, so sídlom Štefanovičová 4, 816 23 Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

I. Odporca v 1/rade a odporca v 2/ rade sú povinní zaplatiť navrhovateľke v 1/ rade sumu 5 000 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy a to v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného z odporcov zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého z odporcov.

II. Vo zvyšku súd návrh vo vzťahu k navrhovateľke v 1/rade zamietá.

III. Súd návrh vo vzťahu k navrhovateľovi v 2/rade zamietá.

IV. Odporca v 1/ rade a odporca v 2/ rade sú povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne náhradu trov právneho zastúpenia navrhovateľky v 1/rade, ktorých výška bude vyčíslená po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

V. Odporcovi v 1/ rade a odporcovi v 2/ rade súd náhradu trov konania nepriznáva vo vzťahu k navrhovateľovi v 2/rade.

VI. Odporca v 1/rade a odporca v 2/ rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť súdny poplatok vo výške 316 eur na účet tunajšieho súdu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

VII. Odporca v 1/rade a odporca v 2/ rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť trovy štátu v sume 75,22 eur na účet tunajšieho súdu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

Navrhovateľ sa návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 13.12.2013 domáhal, aby súd zaviazal odporcov v 1/ a 2/ rade zaplatiť navrhovateľke v 1/ rade sumu 20 000 eur a navrhovateľovi v 2/ rade tiež sumu 20 000 eur a tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému z nich povinnosť plniť.

V návrhu uviedol, že podľa právoplatného a vykonateľného rozsudku Okresného súdu v Piešťanoch sp. zn. 1T 82/2012 spôsobil dňa 24.11.2010 K. C. dopravnú nehodu, keď riadil služobné motorové vozidlo značky Citroen Jumper, s ev. č. L. XXX DI v G. v areáli lekárne Tília. Príčinou jej vzniku bolo závažné

porušenie zákonných povinností zamestnancom žalovaného v 1/rade uložených mu zákonom č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke. Následkom trestného činu bola smrť I. E., ktorý bol otcom žalobkyne v 1/rade a starým otcom maloletého žalobcu v 2/rade.

Subjektom občianskoprávnej zodpovednosti za nemajetkovú ujmu podľa § 13 OZ môže byť fyzická osoba alebo právnická osoba. Keďže k neoprávnenému zásahu do osobnostnej sféry žalobcov, ktorá je chránená osobnostným právom, došlo v rámci plnenia úloh právnickej osoby konaním fyzickej osoby, ktorá v mene žalovaného v 1/rade tieto úlohy plnila zodpovedá navonok voči tretím osobám sama právnická osoba t.j. žalovaný v 1/rade.

Motorovým vozidlom, ktorým bola spôsobená škoda, bolo v čase vzniku nemajetkovej ujmy žalobcov povinne zmluvne poistené u žalovaného v 2/rade poisťovnou zmluvou č. XXXXXXXXXXX/XXX. Povinnosť nahradiť spôsobenú škodu má teda nielen žalovaný v 1/rade, ale aj žalovaný v 2/rade ako poisťovateľ. Poškodený žalobcovia majú pritom podľa § 15 zákona o PZP právo domáhať sa náhrady škody priamo aj proti žalovanému v 2/rade ako poisťovateľovi. Žalobcovia mali s nebohým nadštandardný vzťah, po celý život im bol oporou a starostlivým otcom a starým otcom. Žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia nie je preto v prípade tak intenzívneho zásahu do ich osobnostných práva, postačujúca. Neodstrániteľnosť a trvalosť následku, spočívajúceho v úmrtí blízkej osoby, preto podľa názoru obidvoch žalobcov opodstatňuje priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Právny zástupca navrhovateľa na pojednávaní uviedol, že nárok navrhovateľov nepovažuje za premlčaný, nakoľko premlčacia lehota nezačala plynúť nasledujúci deň po spôsobení dopravnej nehody, ale až nasledujúci deň po úmrtí otca navrhovateľky I. E., ktorý na následky nehody zomrel dňa 14.12.2010. Vzhľadom na túto skutočnosť návrh navrhovateľov nepovažuje za premlčaný. Žalobcovia sa nemohli domáhať náhrady nemajetkovej ujmy predtým, ako otec žalobkyne zomrel. K vyjadreniu žalovaného v 2. rade uvádza, že v zmysle citovaného rozsudku uvedeného v podanej žalobe aj náhrada nemajetkovej ujmy spadá pod povinné zmluvné poistenie a preto aj voči nemu je žaloba podaná dôvodne.

Navrhovateľka na pojednávaní uviedla, že s otcom žili v spoločnej domácnosti a keď v 5-tich rokoch stratila matku, bol jediným človekom, s ktorým mala blízky vzťah. Popri ňom zvládla i všetky jej dievčenské problémy. Bol jej oporou. Popri ňom vyštudovala, a keď si našla známosť a z tejto známosťi sa jej narodil syn S., bol jej otec stále nablízku, pomáhal jej so synom. Keď sa s otcom dieťaťa rozišla, zobrala si otca k sebe, starala sa o neho a otec jej nezištne pomáhal aj so synom. Po jeho úmrtí pocítila veľkú stratu a bolo ťažké vysvetliť aj vtedy štvorročnému synovi, prečo tu už dedko nie je, nakoľko boli na seba veľmi naviazaní. Na základe týchto skutočností si povedala, že táto smrť jej otca bola zbytočná a začala si uplatňovať tento nárok. Spoločnosť Medart, v ktorej bol vodič zamestnaný sa jej vôbec neozvala, neprejavila ani najmenšiu ľútosť, aj keď musí povedať, že vodič K. C. bol otca navštíviť v nemocnici a ospravedlnil sa nám. Vie, že život otca jej to už nevráti, ale práve preto sa snaží týmto návrhom aspoň kompenzovať svoju ujmu po jeho strate. Jej otec bol so synom veľmi na seba naviazaní, mali k sebe veľmi blízko a keď sa rozišla s otcom svojho syna, jej otec mu nahrádzal aj otca. Keď sa jej syn narodil až do jeho 2,5 roka bývali s jeho biologickým otcom. Potom sa tento vzťah rozpadol a ona sa vrátila bývať so synom k otcovi. Aj predtým bývali blízko seba, stále k otcovi chodila navariť a navštevovala ho. Po rozchode s jej partnerom, tým že začali bývať s jej otcom mal syn ňom takú rodičovskú, otcovskú oporu, veľmi si rozumeli. Otec malého hocikedy postrážil, vedeli sa spolu zahrať, brával ho na prechádzky, čiže jej obavy po rozpade vzťahu, ako to budem zvládať sa úplne vytratili, keďže otec jej bol v tomto oporou. Keď otec zomrel tak synovi zaklamala, chcela ho uchrániť a povedala mu, že dedko odišiel k svojej sestre do J., syn sa na neho stále pýtal, ale ona sa vždy vyhovárala, že sa tam musí o ňu starať, až po určitom čase mu nakoniec povedala pravdu, a vtedy nastali so synom problémy. Kvôli tomu, že mu klamala, zostal veľmi zlý, preto vyhľadala aj psychologickú pomoc. Keďže však tieto sedenia boli drahé, snažila sa sama prísť na to, ako sa správať k synovi, aby sa jeho správanie napravilo. Ona nemala vedomosť o ochoreniach uvedených v ZP č. 18/2011 MUDr. C. L., keby o nich vedela, nenechala by ho samého sa pohybovať. On nemal problém ísť sám peši alebo na bicykli v rámci mesta.

Právny zástupca odporcu v 1/ rade na pojednávaní uviedol, že zotrváva na námietke premlčania. Podľa jeho názoru, ale aj podľa názoru Najvyššieho súdu SR citovaného v podanom vyjadrení, začiatok plynutia premlčacej lehoty musí vychádzať z objektívnej skutočnosti a touto objektívnou skutočnosťou v danom prípade je okamih dopravnej nehody, ktorú zavinil vodič K. C., a pri ktorej dopravnej nehode otec žalobkyne utrpel zranenia, na následky ktorých podľahol. Z tohto skutkového stavu teda vyplýva, že

objektívnou skutočnosťou je okamih vzniku dopravnej nehody, teda konanie vodiča a úmrtie I. E. je až následkom tohto konania. S pohľadu právnej istoty je potrebné odvodzovať začiatok plynutia premlčacej lehoty od objektívnej skutočnosti, ktorou bol vznik dopravnej nehody a nie od jeho následku. Z týchto dôvodov považuje nárok navrhovateľov, keďže bol podaný po uplynutí 3 ročnej premlčacej lehoty za podaný oneskorene.

V písomnom vyjadrení uviedol, že nakoľko v trestnoprávnej rovine došlo k uzatvoreniu dohody o vine a treste, v rámci ktorej sa vodič K. C. priznal k spáchaniu trestného činu a bol zaň odsúdený. Má za to, že práve tento páchatel' je výlučne zodpovedný za ujmu, ktorú spôsobil výlučne svojím konaním, ktoré spĺňa znaky skutkovej podstaty trestného činu. Zamestnávateľ nie je zodpovedný za konanie svojich zamestnancov v trestno-právnej rovine a konanie zamestnancov v tomto smere ani nevie žiadnym spôsobom ovplyvniť. Preto sa domnieva, že odporca v 1.rade nie je vecne pasívne legitimovaný v tomto súdnom konaní, nakoľko jeho mieru zodpovednosti nemožno odvodiť od pracovného pomeru medzi p. K. C. a odporcom v 1. Rade. Odôvodnenie návrhu navrhovateľov o objektívnu zodpovednosť prevádzateľa vozidla v zmysle ustanovenia § 427 OZ je podľa nášho právneho názoru nesprávne. Poukazuje na ustanovenie § 428 OZ, ktorý upravuje liberačné dôvody prevádzateľa vozidla. Konaním, ktorý má priamy súvis so zrazením nebohého p. E. súvisí jednoznačne s konaním vodiča motorového vozidla, ktorý toto motorové vozidlo viedol. V tomto prípade je potrebné motorové vozidlo vnímať výlučne iba ako prostriedok, ktorým bol spáchaný trestný čin. Zároveň poukazuje na právny názor v zmysle ktorého je povinným na úhradu akejkoľvek škody a ujmy, ktorá vznikne poškodeným pri dopravnej nehode, v zmysle ustanovenia § 15 ZoPZP, práve odporca v 2.rade, ako poisťovateľ. Nemajetková ujma uplatňovaná navrhovateľmi v I. a II. rade v tomto konaní je krytá uzatvoreným povinným zmluvným poistením. Poukazuje v tejto súvislosti na Rozsudok súdneho dvora zo dňa 24. Októbra 2013 vo veci C-22/12, v zmysle ktorého povinné zmluvné poistenie má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí s usmrtených pri dopravnej nehode. Súd je pri určení výšky nemajetkovej ujmy povinný prihliadať na okolnosti, za akých došlo k porušeniu práv, resp. do zásahu na ochranu osobnosti. V tomto smere je potrebné poukázať na preukázaný skutkový stav, v zmysle ktorého bolo výpoveďou MUDr. Nosáľa zistené, že u nebohého p. E. sa nenašli typické zranenia kontaktu vozidla. MUDr. L. zároveň vo svojom znaleckom posudku č. 18/2011 zo dňa 10.5.2011 uvádza: "Nemožno vylúčiť, ani to, že chodec spadol na vozovku bez nárazu osobného motorového vozidla a nestihol sa pred cúvajúcim vozidlom postaviť." Samotné zranenia neboli bezprostrednou príčinou smrti. Je preukázané, že vodič K. C. vykonal vizuálnu kontrolu priestoru za svojím vozidlom a následne pred začatím cúvania zvukovou signalizáciou upozornil svoje okolie na cúvanie vozidla. Preto máme za to, že je potrebné zohľadňovať aj mieru zavinenia zo strany nebohého p. E. na vzniku predmetnej dopravnej nehody s ohľadom na určenie výšky nemajetkovej ujmy v prospech navrhovateľov.

Zástupkyňa odporcu v 2/ rade uviedla, že neexistuje pasívna legitimácia žalovaného v 2. rade v tomto prípade, nakoľko právo na náhradu nemajetkovej ujmy nie je kryté plnením z povinného zmluvného poistenia. Žalovaný v 1. rade mal uzavretú so žalovaným v 2. rade poisťovňu zmluvu na poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou mot. vozidla a v zmysle tejto zmluvy sú kryté všetky zákonné nároky vzniknuté z dôvodu poisťovnej udalosti. Z tejto poisťovnej zmluvy a ani zo všeobecných poisťovných podmienok nevyplýva nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorý vznikol v dôsledku zásahu do osobnostných práv žalobkyne, nakoľko nebola poistená touto zmluvou ujma do osobnostných práv. V uznesení Najvyššieho súdu SR 4Cdo 168/2009 súd dospel k záveru, že pasívne legitimovaným účastníkom v konaní je osoba, ktorá sa priamo dopustila tohto zásahu, v tomto prípade vodič a nie poisťovňa, s ktorou mal zamestnávateľ vodiča uzavretú poisťovnú zmluvu. V zmysle § 4 ods. 2 Zákona o povinnom zmluvnom poistení podľa ktorého žalovaný v 2. rade mal plniť v prípade poisťovnej udalosti plnenie, došlo zo strany žalovaného k úhrade nákladov v sume 1.747,78 eura z titulu úhrady pohrebných nákladov, ktoré si žalobkyňa vyčísliła.

V písomnom podaní zo dňa 20.11.2015 odporca v 2/rade uviedol, že zákon č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zohľadňuje všetky smernice Európskej únie, ktoré sa týkajú poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Ak by obsahom smerníc malo byť skutočne to, že povinné poistenie pokrýva aj nárok z neoprávnených zásahov do osobnosti človeka, potom by to bolo možné vyjadriť jednoznačným spôsobom legislatívne v texte zákona a keďže zákon o PZP napriek deklarovanej aproximácii smerníc takéto nároky neuvádza a nijako výslovne nespomína, máme za to, že ani Slovenská republika ako členský štát nevníma predmetné smernice tak, že predmetom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je i nemajetková ujma. Právna úprava rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu v ustanovení § 4 ods. 2 zákona o PZP

podáva taxatívny výpočet prípadov, ktoré podliehajú poistnému krytiu. Pod takto vymedzenú škodu zákon o PZP neumožňuje subsumovať náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcu z ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ sa tak poistený s poisťovňou nadštandardne nedohodne v poistnej zmluve. Ak by aj teoreticky pripustili, že pod pojem škody na zdraví podľa zákona o PZP spadá aj nemajetková ujma pozostalých, bolo by nevyhnutné zaoberať sa atribútmi vzniku zodpovednosti za škodu, t.j. protiprávnosť konania, vznikom škody v dôsledku protiprávneho konania a príčinnou súvislosťou medzi nimi. Ak na odstránenie zásahu do práva podľa § 11 Občianskeho zákonníka nepostačuje zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nemôže byť dostatočným zadosťučineným za tento zásah náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá je poskytnutá inou osobou, ako tým, kto takýto zásah spôsobil, keďže pocit zadosťučinenia prirodzene nevyplýva z prijatého finančného prospechu, ale z ujmy, ktorou je takouto povinnosťou postihnutý protiprávne konajúci subjekt. Občiansky zákonník nestanovuje maximálnu ani minimálnu výšku finančného zadosťučinenia. Pri určení tejto výšky súd musí prihliadnúť aj na okolnosti, z a ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila. Občiansky zákonník explicitne neupravuje to, aký nárok a voči komu majú pozostalí príbuzní za psychickú bolesť a ujmu. Právo sa k obdobnému nároku explicitne vyjadruje len v ust. § 94 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, v zmysle ktorého manžel, manželka a nezaopatrené dieťa poškodeného, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, majú nárok na jednorazové odškodnenie. Analogicky možno dospieť k záveru, že i v prípade občianskoprávných vzťahov možno náhradu za smrť príbuznej osoby priznať len úzkemu okruhu najbližšej rodiny tvorenej manželom a nezaopatrenými deťmi.

Svedok Ing. K. C. uviedol, že pracoval na základe dohody o brigádnej práci študentov v spol. MED-ART od roku 2008 až kým mu bol kvôli nehode zadržaný vodičský preukaz. Rozvážal lieky po lekárňach. Aj v daný deň, keď došlo k nehode na základe objednávky tovaru šiel zaviesť lieky do lekárne Týlia a to mot. Vozidlom, ktoré patrilo spol. MED-ART. On vtedy cúval od lekárne Týlia. Nevšimol si, že za vozidlom je chodec, on ho zachytil a spadol pod vozidlo. Mal na vozidle aj signalizáciu cúvania. Na otázku či bolo bežné, že pri rozvoze liekov takýmto typom vozidla rozvoz zabezpečoval sám, teda bez osoby, ktorá mala byť prítomná a ktorá mala dohliadať na vozovku v prípade cúvania uviedol, že áno, vždy jazdil sám a tak isto ostatní šoféri, ktorí rozvážali lieky na takomto type áut. Jedine zamestnanec, ktorý jazdil na kamióne mal ďalšiu osobu ktorá jazdila s ním. Po nehode navrhovateľku kontaktovala jeho matka, pýtali sa na zdravotný stav p. E.. Aj v nemocnici ho išli pozrieť, avšak nepustili ich, ospravedlnili sa navrhovateľke.

Svedkyňa Mgr. S. Y. uviedla že je s navrhovateľkou kamarátka. Ona sa s navrhovateľkou prvom rade pozná 8 rokov, bývajú cez ulicu, pravidelne ju doma navštevovala, trávili spolu veľa času. Navrhovateľia v tom čase bývali spolu s otcom p. E.. Navrhovateľka bola veľmi naviazaná na otca, keďže bol jej oporou, stratila matku keď mala 5 rokov, preto vie aj ako prežívala to obdobie po smrti otca, keďže boli v denno dennom kontakte. Bolo to pre ňu o to horšie, že nemá žiadnu inú priamu rodinu, iba syna a potom sú to príbuzné tety. Navrhovateľkin otec vnukovi nahrádzal čiastočne otca, keďže nežijú v kompletnej rodine, doma sa s ním hrával, chodili spolu na prechádzky. Bola to šťastná rodina, vzťahy mali dobré. Stretávali sa pri oslavách aj s jej tetami.

Svedok Ing. O. D. uviedol, že v čase, keď navrhovateľka bývala so svojim otcom, bol ich susedom, býval vo vedľajšom vchode. On sa v tom čase s navrhovateľkou nenavštevoval, boli len kamaráti, občas išli spolu na kávu. Navrhovateľka sa starala o otca, a on zase o nich. Chodili spolu pre jej syna do škôlky. Môže to definovať aj tak, keďže mala len otca, že ich puto bolo omnoho silnejšie, ako keby mala aj matku. Čo sa týka syna navrhovateľky, vídal ako p. E. pre neho chodí do škôlky, hrávali sa vonku, chlapec mal vtedy 4-5 rokov. V súčasnosti žije s navrhovateľkou v partnerskom vzťahu. Ani jej synovi nemohla povedať úplnú pravdu, nechceli ho viac stresovať, povedali len že odišiel niekam. Teraz už prešla nejaká doba u dieťaťa to rýchlejšie prebolí, ale je zrejmé, že dedko mu chýba.

Svedkyňa S. K. uviedla, že je sestra matky navrhovateľky a teda jej teta. Otec navrhovateľky sa po smrti jej matky nechcel oženiť, povedal že si nikoho cudzieho nedovedie a sám ju chce vychovať. Ona a jej sestra chodili skoro každý víkend do G., aby mu pomohli poupratovať, navariť. Oni mali spolu veľmi dobrý vzťah, nepovedal jej inak ako moja dcérenka. Navrhovateľka skončila ZŠ v G. potom išla na gymnázium k nám do G. a potom sa vrátila zase do G., aby bola s otcom. Potom sa rozhodla ísť študovať na VŠ. Aj oni sa o ňu starali ako o vlastnú, snažili sa jej vo všetkom pomáhať. Dedko s vnukom sa mali veľmi

radiť, chodili spolu von na prechádzky. Ani na pohreb ho nezobrali, museli ho oklamať, že dedko niekam odišiel. Keď sa stále na neho vypytoval, tak mu po určitom čase povedali pravdu.

Svedok J. E. uviedol, že bol do roku 2013 susedom navrhovateľky a jej otca. Vídaval p. E. a jeho vnuka ako spolu chodia von so psom, hrávajú sa hry. Niekedy u nich bol a viem, že tam bol štandardný vzťah medzi starým otcom a vnukom, ktorí žijú v jednej domácnosti. Má tým na mysli že určite neboli odcudzení, mali normálny vzťah. Keďže s nimi nežil v jednej domácnosti, nevie aký intenzívny bol. Môže sa k tomu vyjadriť len z pozície suseda, ktorý ich vídal.

Znalec MUDr. C. L. na pojednávaní uviedol, že čo sa týka zdravotného stavu p. E., ktorý nebol spôsobený nehodou, onkologické ochorenie mu bolo diagnostikované pri hospitalizácii, avšak vzhľadom na stav poškodeného nebolo možné urobiť rozsiahlejšie vyšetrenia, teda nedalo sa zistiť, či sa jednalo o primárne ochorenie pečene alebo metastázu iného nádorového ochorenia. Poprednejšie boli skôr ťažkosti, ktoré sa u poškodeného prejavovali a to bola parkinsonová choroba, glaukóm a ochorenie mozgu v dôsledku artériosklerózy mozgových ciev alebo chronickej poruchy prekrvenia mozgu. Išlo teda u neurologické ochorenia ktoré ovplyvňovali jeho celkový zdravotný stav. Parkinsonová choroba sa prejavuje buď trasom končatín alebo stuhlosťou svalstva so sťaženým pohybom, napr. šúchavosť nôh, spomalenosť pohybov. U poškodeného však nezistili o aký typ parkinsonovej choroby ide. Čo sa týka glaukomu tento v prípade, že je pacient dobre liečený nespôsobuje zhoršenie videnia. Poškodený bol liečený, nakoľko mal aj kvapky, ktoré používal.

Na otázku, či v dôsledku Parkinsonovej choroby mohlo dôjsť k tomu, že poškodený nevedel dostatočne rýchlo zareagovať, keď sa k nemu blížilo vozidlo alebo ho neskoro zbadal, uviedol, že to je možné, že vozidlo zbadal neskôr, alebo že nestihol pred ním ujsť, keďže pohyby sú spomalené a tiež v dôsledku ochorenia mozgu je spomalené aj myslenie, avšak to nemusí byť permanentné, môžu byť chvíle keď je myslenie viac lucídne a naopak. Poškodený mal predpísané lieky na prekrvenie mozgu, teda bol liečený u neurológa.

Na otázku, či nádorové ochorenie, ktoré bolo u poškodeného zistené by malo dopad na dĺžku života poškodeného znalec uviedol, že na základe toho, že boli zistené zvýšené onko markery je možné predpokladať, že išlo o malígne ochorenie, avšak ťažko povedať, ako dlho by sa pacient liečil a s akým úspechom, resp. neúspechom, nakoľko pri onkologických pacientoch môže byť niekedy liečba prekvapivá ale aj naopak. Tuná bolo podozrenie, že nádor mohol byť v oblasti hrudníka, avšak hlbšie vyšetrenie sa u poškodeného vzhľadom na jeho zdravotný stav nerobilo a tiež tam bolo podozrenie na nádor v oblasti štítnej žľazy. Jedine z výsledkov pitvy by bolo možné zistiť, kde sa vlastne nachádzal primárny nádor a v akom štádiu nádorové ochorenie bolo, nakoľko sú štyri štádiá a podľa toho záleží aj úspešnosť liečby a ďalšia prognóza. V tomto prípade jednoznačne možno povedať toľko, že nádor alebo metastáza boli určite na pečeni, v tých ostatných oblastiach sa presnejšie vyšetrenia nerobili. Ak bolo onkologické ochorenie v pokročilom štádiu dĺžka života by predstavovala možno 3 až 6 mesiacov. V prípade menej závažného onkologického ochorenia s jeho úspešnou liečbou by mohol ďalej žiť napr. 3 až 5 rokov.

Z jeho zdravotnej dokumentácie nevyplýva, že by mal nejako výraznejšie poškodený sluch, možno však konštatovať, že po 65 roku života ľudia počujú slabšie, zhoršuje sa sluch.

Poškodený zomrel na komplikácie v dôsledku zranení a tieto boli zápaľ pľúc a pohrudnice. V danom prípade sa u poškodeného zväčšoval pneumotorax, mal problémy s dýchaním. Pacient však po nehode žil ešte 3 týždne, avšak práve vzhľadom k individualite organizmu poškodeného tieto zranenia spôsobili u neho komplikácie a je to možné dať aj do súvisu s tým, že išlo o starší organizmus, iba teoreticky možno povedať, že keby išlo o mladšieho pacienta, tak by nemusel umrieť.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, svedkov, znalca, oboznámením sa s návrhom, listinami obsiahnutými v spise, s pripojeným spisom OS Piešťany 1T/82/2012, a zistil nasledovný skutkový a právny stav:

Z pripojeného spisu Okresného súdu Piešťany sp.zn. 1T/82/2012 vyplýva, že súd rozsudkom č.k. 1T/82/2012 zo dňa 25.6.2012, právoplatný dňa 25.6.2012 rozhodol, že obvinený K. C. je vinný, že dňa 24.11.2010 v čase okolo 10.18 hod. v G., na ulici D., v areáli lekárne Pinia, začal bez pomoci náležite poučenej osoby vykonávať cúvanie s motorovým vozidlom zn. Citroen Jumper, e.č. L.-XXXDI, v dôsledku čoho si nevšimol chodca I. E., nar. XX.X.XXXX, ktorý sa pohyboval v tom čase za vozidlom a následne do neho zadnou časťou vozidla narazil, pričom chodec I. E. po náraze spadol na zem a ďalším cúvaním došlo k jeho stlačeniu medzi vozovku a podvozok, čím utrpel zlomeniu IV. až IX. Rebra,

krvácenie do pohrudnicovej dutiny, podkožný emfyzém obojstranne, pneumotorax, pomliaždenie pľúc vľavo, pomliaždenie a odreniny hlavy, oboch kolien a chrbta, na následky ktorých dňa 14.12.2010 v nemocnici v J. - O. zomrel na obojstranný zápal pľúc a priedušiek, ktorý vznikol v priamej súvislosti so zraneniami, pričom obvinený svojím konaním porušil ust. § 22 ods. 2, ods. 3 a § 137 ods. 2 písm. c/ zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov.

Tým spáchal prečin usmrtenia. Obvinenému bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 2 roky a tento mu bol podmienenečne odložený v trvaní 3 roky. Zároveň mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá na dobu 5 rokov. Poškodená Mgr. S. E. bola so svojím nárokom na náhradu škody odkázaná na občianske súdne konanie.

Zo znaleckého posudku č. 32/2011 znalca Ing. I. O. (v odbore cestnej dopravy) vyplýva: K dopravnej nehode došlo tak, že vodič C. cúval vozidlo Citroen od lekárne Tília po prístupovej ceste smerom k účelovej komunikácii takým spôsobom, že počas cúvania nemal zabezpečené bezpečné cúvanie v dôsledku čoho došlo ku kontaktu s chodcom E., ktorého pritlačil pod vozidlo. Technickou príčinou vzniku dopravnej nehody bola súčinnosť nesprávnej techniky jazdy vodiča vozidla Citroen (vodič si nezabezpečil bezpečné cúvanie pomocou spôsobiteľ a náležite poučenej osoby) a nesprávneho konania chodca, ktorý sa nepohyboval po okraji, ale sa nachádzal približne v strede prístupovej cesty, po ktorej cúvalo vozidlo. Nesprávnym prvkom v technike jazdy (cúvania) vodiča bolo to, že si nezabezpečil cúvanie s pomocou náležite poučenej osoby, ktorá by mu kontrolovala priestor za vozidlom a včas vodiča upozornila na možné kolízne situácie, v dôsledku čoho by vodič mohol včas zastaviť vozidlo tak, aby odvrátil možné nebezpečenstvo a zabránil zrážke. Nesprávnym prvkom v správaní chodca bolo to, že sa nepohyboval po okraji komunikácie, ale približnej v jej strede. Nesprávnym prvkom v správaní chodca bolo aj to, že si nevšimol cúvanie vozidla (cúvanie trvalo po zrážku cca 3,6s) a nepremiestnil sa včas na okraj, kde ho mohol vodič spozorovať cez spätné zrkadlá.

Zo znaleckého posudku MUDr. C. L. č. 18/2011 vyplýva, že zranenia poškodeného vznikli po páde na vozovku a následným stlačením tela poškodeného medzi vozovku a podvozok osobného motorového vozidla Citroen Jumper. Je veľmi pravdepodobné, že zlomenia rebier a poranenie pľúc vznikli stlačením hrudníka chodca medzi vozovku a podvozok osobného motorového vozidla. Nie je možné jednoznačne určiť, ktoré z ostatných zranení (odreniny pomliaždenia hlavy kolien a chrbta) vznikli pri páde na vozovku, a ktoré kontaktom s podvozkom osobného motorového vozidla. Nemožno vylúčiť ani to, že chodec spadol na vozovku bez nárazu osobného motorového vozidla a nestihol sa pred cúvajúcim vozidlom postaviť. Zranenia, ktoré poškodený utrpel pri dopravnej nehode dňa 24.11.2010, majú priamo súvislosť s jeho úmrtím v tom zmysle, že poškodený zomrel na komplikácie týchto zranení (zápal pohrudnice a pľúc s následnou sepsou a septickým šokom). Samotné zranenia neboli bezprostrednou príčinou smrti. Poškodený bol v čase nehody liečený pre vysoký tlak krvi, chronickú poruchu prekrvenia mozgu (Parkinsonov syndróm, encephalopathia). Nemožno vylúčiť ani oslabenie organizmu pri možnom nádorovom ochorení (CT vyšetrením zistený bližšie neurčený nádor pečeni). Možno konštatovať, že ak by podobný úraz utrpel človek v mladšom veku v dobrom zdravotnom stave nebolo by pravdepodobne došlo k závažným komplikáciám a úmrtiu.

Podľa Dodatku ku znaleckému posudku, poškodený bol v čase nehody poškodený bol liečený pre vysoký tlak krvi, chronickú poruchu prekrvenia mozgu (Parkinsonov syndróm, encephalopathia). Parkinsonová choroba obmedzuje pacienta v pohybe, jeho chôdza je pomalá s krátkymi krokmi. Pri chôdzi šúcha nohami o položku, nie schopný rýchlo reagovať na aktuálnu situáciu (zrýchliť chôdzu, pobehnúť). Pri chôdzi vo väčšine prípadov nie je odkázaný na používanie bariel.

Podľa poisťovej zmluvy - poisťenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (poisťenie súboru motorových vozidiel) č. XXXXXXXXXX zo dňa 30.9.2004 uzatvorenej medzi poisťníkom odporcom v 1/rade a Kooperatívou, a.s. ako odporcom v 2/rade vyplýva, že došlo k poisťeniu súboru mot. vozidiel odporcu v 1/rade. Podľa zaradenia motorového vozidla zo dňa 13.3.2006 bol do tohto súboru zaradené aj motorové vozidlo Citroen Jumper, e.č. L. - XXXDI.

Odporca v 1/rade a zamestnanec K. C. uzatvorili Dohodu o vykonaní práce zo dňa 3.11.2010, kde bola dojednaná pracovná úloha - vodič - zastupovanie.

Listom zo dňa 13.12.2012 odporca v 2/rade oznámil navrhovateľke v 1/rade, že ukončili šetrenie poisťovej udalosti týkajúcej sa poisteného vozidla L. XXX K. poisteného MED-ART s.r.o. týkajúca sa poisťovej udalosti zo dňa 24.11.2010 a budú jej vyplatené náklady na pohreb v sume 1747,78 eur.

Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihladne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods.1, 2 , 3 OZ, Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

Podľa § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá.

Podľa čl. 3 ods. 1 Smernice Rady č. 72/166/EHS z 24.4.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti: "Každý členský štát prijme v súlade s čl. 4. všetky primerané oparenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcim na jeho území je pokrytá poistením. Rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia sa určia na základe týchto opatrení".

Podľa čl. 1 ods. 1 Smernice Rady č. 90/232/EHS zo 14.5.1990 - (tretia smernica Rady o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel): "Bez toho, aby bol dotknutý druhý pododsek čl. 2 ods. 1 smernice 84/5/EHS poistenie uvedené v čl. 3. Ods. 1 smernice 72/166/EHS bude pokrývať zodpovednosť za ujmu za zdraví spôsobenú všetkým cestujúcim okrem vodiča vyplývajúce z prevádzky vozidla."

Podľa čl. 1 ods. 2 Smernice Rady č. 72/166/EHS z 24.4.1972: " Na účely tejto smernice "poškodený" znamená akúkoľvek osobu oprávnenú na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu spôsobenú motorovými vozidlami."

Podľa čl. 22 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES z 16.09.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, osobnú ujmu a škodu na majetku, ktorú utrpeli chodci, cyklisti a iní nemotorizovaní užívatelia cesty, ktorí sú obvyčajne najslabšími účastníkmi nehody, by malo pokrývať povinné poistenie vozidla účastného na nehode, kde majú nárok na odškodnenie podľa vnútroštátneho občianskeho práva. Toto ustanovenie nepredurčuje zodpovednosť za škodu alebo úroveň výšky odškodneného pri konkrétnej nehode podľa vnútroštátnych právnych predpisov.

Podľa čl. 36 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES z 16.09.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, skutočnosť, že osoba, ktorá utrpela ujmu alebo škodu, má priame právo na žalobu proti poisťovni, je logickým doplnením určenia takýchto zástupcov a navyše zlepšuje právne postavenie poškodených osôb pri dopravných nehodách vzniknutých mimo členského štátu, v ktorom má taká osoba trvalý pobyt.

Podľa § 4 ods. 1 zákona 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťnej zmluve.

Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu

a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,

b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí,

c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie,

d) ušlého zisku.

Podľa § 15 ods. 1 zákona 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi /20/ a je povinný tento nárok preukázať.

Z vykonaného dokazovania nesporne vyplynulo, že rozsudkom Okresného súdu Piešťany č.k. 1T/82/2012 zo dňa 25.6.2012, právoplatný dňa 25.6.2012 súd rozhodol, že obvinený K. C. je vinný, že dňa 24.11.2010 v čase okolo 10.18 hod. v G., na ulici D. , v areáli lekárne Tília, začal bez pomoci náležite poučenej osoby vykonávať cúvanie s motorovým vozidlom zn. Citroen Jumper, e.č. L.-XXXDI, v dôsledku čoho si nevyšimol chodca I. E., nar. XX.X.XXXX, ktorý sa pohyboval v tom čase za vozidlom a následne do neho zadnou časťou vozidla narazil, pričom chodec I. E. následky týchto dňa XX.XX.XXXX v nemocnici v J. - O. zomrel na obojstranný zápal pľúc a priedušiek, ktorý vznikol v priamej súvislosti so zraneniami. Poškodená Mgr. S. E. bola so svojím nárokom na náhradu škody odkázaná na občianske súdne konanie. Z dokazovania tiež nebolo sporné, že motorové vozidlo zn. Citroen Jumper, e.č. L.-XXXDI patrí odporcovi v 1/rade.

Navrhovateľka spolu so svojím synom - navrhovateľom v 2/rade žiadala od odporcov náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu úmrtia jej otca a starého otca I. E., ku ktorému došlo v dôsledku uvedenej dopravnej nehody spôsobenej motorovým vozidlom zn. Citroen Jumper, e.č. L.-XXXDI patriacemu odporcovi v 1/rade.

Odporcovia hneď na začiatku konania vzniesli námietku premlčania s tým, že treba vychádzať z objektívnej skutočnosti a touto objektívnou skutočnosťou v danom prípade je okamih dopravnej nehody, ktorú zavinil vodič K. C., preto považujú nárok navrhovateľov, keďže bol podaný po uplynutí 3 ročnej premlčacej lehoty za podaný oneskorene.

Čo sa týka vznesenej námietky premlčania súd má za to, že k premlčaniu nároku navrhovateľov nedošlo. Aj podľa uznesenia NS SR 5Cdo/265/2009 zo dňa 17.2.2011, počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby je viazaný na okamih kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. V danom prípade nebol totožný deň dopravnej nehody a deň úmrtia otca navrhovateľky v 1/rade, preto sa súd nestotožňuje s názorom odporcov, že už dňom nehody, kedy došlo zatiaľ len k zraneniu I. E., začala plynúť premlčacia lehota. V prejednávanej veci bolo preukázané, že neoprávneným konaním bolo zasiahnuté do práva na život otca navrhovateľky v 1/rade, avšak následky tohto konania nastali momentom jeho smrti. Keďže je nesporné, že I. E. na následky zranení zomrel dňa 14.12.2010 a od tohto dňa začala plynúť 3 - ročná premlčacia doba, pričom žaloba bola podaná dňa 13.12.2013, nárok navrhovateľov premlčaný nie je.

Súd sa ďalej zaoberal namietanou pasívnou legitimáciou odporcu v 1/ rade, ktorý poukazoval na to, že práve páchatel' K. C. je výlučne zodpovedný za ujmu, ktorú spôsobil svojím konaním, ktoré spĺňa znaky skutkovej podstaty trestného činu. Zamestnávateľ nie je zodpovedný za konanie svojich zamestnancov v trestno-právnej rovine a konanie zamestnancov v tomto smere ani nevie žiadnym spôsobom ovplyvniť. Súd poukazuje na to, že táto argumentácia nezohľadňuje judikatúru NS SR, ktorý jednotne zastáva názor, že pôvodcom zásahu môže byť nielen fyzická osoba, ale aj právnická osoba. Pokiaľ by bol správny názor, že za zásah do osobnosti zodpovedá vždy len tá fyzická osoba, konkrétnym konaním ktorej bolo zasiahnuté do osobnostných práv, bola by vylúčená možnosť, že za takýto zásah nesie zodpovednosť právnická osoba. Právnické osoby sú však bežne účastníkmi konania o ochranu osobnosti, čo je zrejme

aj z viacerých rozhodnutí NS SR ako napr. 3Cdo 228/2012, 3Cdo 108/2011, 3 MCdo 3/2008, 5Cdo 108/2009. V rozhodnutí NS SR sp.zn. 3Cdo 228/2012 sa ďalej uvádza, že pre právnické osoby je charakteristické to, že svoju vôľu nevytvárajú samostatne, ale prostredníctvom tých fyzických osôb, ktoré sú na to určené. Len prostredníctvom fyzických osôb právnická osoba tiež prejavuje svoju vôľu navonok, koná, robí právne úkony. Ak bezprostredným pôvodcom zásahu do osobnosti bola fyzická osoba, ktorá bola právnickou osobou použitá na výkon jej činnosti, treba vyriešiť otázku či konanie tejto fyzickej osoby je zásahom, za ktorý nesie zodpovednosť ona sama alebo táto právnická osoba. Dovolací súd sa stotožňuje s názorom, že právnym vzťahom zodpovednosti za nemajetkovú ujmu spôsobenú na osobnostných právach fyzickej osoby (§ 11 a nasledujúce Občianskeho zákonníka) sú obsahom a účelom najbližšie právne vzťahy zodpovednosti za majetkovú ujmu (škodu) spôsobenú v majetkovej sfére poškodeného (§ 420 a nasledujúce občianskeho zákonníka). Analogicky § 853 v spojení s § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení spisová značka I. ÚS 137/07 uviedol, že podľa všeobecných ustanovení občianskeho hmotného práva je otázka zodpovednosti za škodu vrátane zodpovednosti za nemajetkovú ujmu konštituovaná tak, že za škodu, respektíve za ujmu zodpovedá ten, kto ju spôsobil, pričom v prípade škody, respektíve ujmy spôsobenej právnickou osobou ide o činnosť tých fyzických osôb, ktoré právnická osoba na túto činnosť použila (§ 420, ako aj § 11 a nasl. OZ).

Keďže vodič motorového vozidla K. C. bol v čase dopravnej nehody v pracovnoprávnom vzťahu s odporcom v 1/rade a k nehode došlo počas jazdy vykonávanej v rámci plnenia jeho pracovných povinností, pôvodcom zásahu do osobnostných práv žalobcu je odporca v 1/ rade ako zamestnávateľ K. C. a prevádzkovateľ motorového vozidla, ktorého prevádzkou bola spôsobená smrť otca a starého otca navrhovateľov.

Odporca v 2/rade tiež namietal svoju pasívnu legitímáciu, nakoľko právo na náhradu nemajetkovej ujmy nie je kryté plnením z povinného zmluvného poistenia.

Súd pri hodnotení pasívnej legitímácie odporcu v 2/rade predovšetkým poukazuje na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ rozsudkom zo dňa 24.10.2013 vo veci C - 22/12 vo veci S./W., S.. Podľa záveru Súdneho dvora čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS z 24.4.1972, čl. 1 ods. 1 a 2 druhej Smernice Rady 84/5/EHS z 30.12.1983 a čl. 1 prvý odsek tretej Smernice Rady 90/232/EHS zo 14.5.1990 sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

Je bez pochybností zrejmé, že cieľom spomínanej smernice je zabezpečiť, aby povinné poistenie vozidiel umožňovalo všetkým spolujazdcom, obetiam nehody spôsobenej vozidlom odškodnenie za ujmu, ktorú utrpeli. Vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú odškodnenie nehôd vyplývajúcich z prevádzky motorových vozidiel, nemôžu obráť uvedené ustanovenia o ich potrebný účinok (do pozornosti rozsudok Súdneho dvora C-537/03 body 27 a 28).

Vychádzajúc zo znenia § 4 ods. 1, 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Zb. v znení neskorších predpisov je zrejmé, že poistné krytie zahŕňa jednak škodu na zdraví a náklady pri usmrtení. Citovaný právny predpis výslovne nevyklučuje náhradu nemajetkovej ujmy, keď v tejto súvislosti je potrebné vychádzať z extenzívneho výkladu pojmu škoda, ktorý v sebe nepochybne zahŕňa aj ujmu, keď pod pojem ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma aj nemajetková, spôsobená blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode.

Pri výklade pojmu škoda súd poukazuje na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES, kde síce smernica nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, respektíve používa slovné spojenie utrpenie "ujmy alebo škody" či používa termíny " akákoľvek ujma alebo škoda " alebo "akákoľvek škoda". Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú i nemajetkovú ujmu, respektíve za ujmu považuje majetkovú škodu aj nemajetkovú škodu.

Je nepochybené, že aj v našom právnom poriadku pojem škoda na zdraví zahŕňa nielen majetkovú ujmu, ale aj ujmu nemajetkovú, čo je vymedzené v § 420 a nasledujúce Občianskeho zákonníka, kde je presne upravený nárok poškodeného na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia, v ktorých prípadoch ide tiež o nemajetkovú ujmu.

Súd s poukazom na vyššie uvedené, t.j. pri eurokonformnom výklade pojmu škody, ktorý sa vykladá ako osobná ujma (nemajetková) i škoda na majetku mal za to, že zákonné poistenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla pokrýva aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú blízkym osobám usmrtením pri dopravnej nehode. Za stavu, že právo umožňuje navrhovateľom požadovať náhradu nemajetkovej ujmy je dôvodný záver, že takáto náhrada nemajetkovej ujmy musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia. Právna úprava, ktorá by tomuto odporovala bráni naplneniu cieľa vyššie uvedených smerníc Európskej únie.

Predpokladom vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sú:

- existencia ujmy (spočívajúca v poškodení duševného zdravia žalobcov)
- porušenie právnej povinnosti, resp. protiprávny úkon (spočívajúci v konaní tretej osoby zodpovednej za narušenie osobnostných práv žalobkyne)
- príčinná súvislosť medzi touto ujmovou a protiprávnym konaním.

Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu, táto vyjadruje najmä náhradu za utrpené pocity frustrácie, šoku, stresu, smútku, straty zo spoločenstva s milovanou osobou. K vzniku nemajetkovej ujmy na osobnosti fyzickej osoby môže dôjsť vzhľadom na odlišnú povahu jednotlivých hodnôt osobností tvoriacich ich fyzickú a morálnu jednotu rôznym spôsobom.

Súčasťou práva na ochranu súkromia chráneného ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka, je aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami, ak konanie, ktoré spôsobilo násilné prerušenie týchto väzieb stratou člena rodiny, je konaním nesúcim znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny.

Je potrebné zdôrazniť, že výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je súdom určovaná voľnou úvahou, vždy však s prihliadnutím na zákonné kritéria závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti došlo. Určenie konkrétnej výšky náhrady potom musí zohľadňovať všetky okolnosti konkrétneho prípadu a musí byť v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä s obsahom na jej intenzitu, rozsah a trvanie. V tejto súvislosti je nutné zdôrazniť že s skúmané zásahy vyvolávajú spravidla ujmu dlhotrvajúcu, rozsiahlu a v zásade ničím nereparovateľnú.

Súd na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že návrh navrhovateľky v 1/rade na zaplatenie žalovanej sumy vo výške 20.000,- eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy bol podaný dôvodne, avšak nie v ňou požadovanej výške. Je nesporné, že navrhovateľka v 1/rade so svojim synom navrhovateľom v 2/rade viedla spoločnú domácnosť so zosnulým otcom, ktorý jej bol veľkou oporou aj pri výchove a starostlivosti o syna, keďže opustila otca svojho syna, keď mal jej maloletý syn cca 2 roky. Z výsluchu svedkov tiež vyplynulo, že navrhovateľka v 1/ rade bola veľmi na svojho otca naviazaná, nakoľko ako 5 ročná stratila matku a celú starostlivosť o ňu zabezpečoval len jej otec s pomocou jeho sestier. Je preto zrejme, že puto medzi otcom a dcérou bolo o to väčšie, navyše zostali sami ako jediný najbližší príbuzní. Ich pekný vzťah potvrdili aj svedkovia - susedia žijúci v ich bezprostrednom susedstve a sestra nebohého otca navrhovateľky v 1/rade. V dôsledku smrti otca navrhovateľky v 1/ rade preto došlo k ukončeniu ich rodinného spolužitia, ako aj nespornej pomoci pána E. pri starostlivosti o mal. vnuka - navrhovateľa v 2/rade, ktorý mal v tom čase len 5 rokov. Konaním odporcu v 1. rade došlo k zásahu do súkromia navrhovateľky v 1/rade, a tým k intenzívnemu zásahu do jej osobnostných práv, práv na súkromie a rodinný život. Z objektívneho hľadiska je teda dôvodné konštatovať, že ide o spôsobenie nemajetkovej ujmy značnej miery, ktorú je možné, aj keď len relatívne stanoviť práve jej priznaním v peniazoch. Súd preto musel ďalej posúdiť primeranosť jej výšky, ktorá by zodpovedala zákonom požadovanému zmierneniu vzniknutej nemajetkovej ujmy a zohľadniť osobitosť konkrétneho prípadu.

Súd pri výške nemajetkovej ujmy u navrhovateľky v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka prihliadol na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo a mal za to, že výška sumy, ktorú navrhovateľka požaduje z titulu nemajetkovej ujmy nie je dôvodná. Súd musel zohľadniť okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, a to skutočnosť, že vodič motorového vozidla, ktoré patrilo odporcovi v 1/rade nespôsobil dopravnú nehodu úmyselne, naopak pri nehode zohralo značnú úlohu aj konanie chodca - I. E.. V tomto súd poukazuje na závery znaleckého posudku, z ktorého nesporne

vyplýva, že technickou príčinou vzniku dopravnej nehody bola súčinnosť nesprávnej techniky jazdy vodiča vozidla Citroen (vodič si nezabezpečil bezpečné cúvanie pomocou spôsobiteľa a náležite poučenej osoby) a nesprávneho konania chodca, ktorý sa nepohyboval po okraji, ale sa nachádzal približne v strede prístupovej cesty, po ktorej cúvalo vozidlo a tento si nevšimol cúvanie vozidla a nepremiestnil sa včas na okraj, kde ho mohol vodič spozorovať cez spätné zrkadlá. Ďalšou významnou okolnosťou majúcou vplyv na určenie výšky nemajetkovej ujmy, bolo aj to, že podľa znaleckého posudku MUDr. C. L. č. 18/2011 samotné zranenia neboli bezprostrednou príčinou smrti, avšak poškodený zomrel na komplikácie týchto zranení (zápal pohrudnice a pľúc s následnou sepsou a septickým šokom). Tiež bolo zistené, že poškodený bol v čase nehody liečený pre vysoký tlak krvi, chronickú poruchu prekrvenia mozgu (Parkinsonov syndróm, encephalopathia) a nemožno vylúčiť ani oslabenie organizmu pri možnom nádorovom ochorení (CT vyšetrením zistený bližšie neurčený nádor pečeni). Znalec tiež uviedol, že ak by podobný úraz utrpel človek v mladšom veku v dobrom zdravotnom stave, nebolo by pravdepodobne došlo k závažným komplikáciám a úmrtiu. Je preto zrejme, že značnú úlohu pri úmrtí I. E. na komplikácie vyplývajúce zo zranení, mal vplyv aj jeho vek, ako aj celkový zdravotný stav, t.j. najmä Parkinsonova choroba a zistené onkologické ochorenie.

Všetky vyššie uvedené okolnosti týkajúce sa vzniku dopravnej nehody, zranení, ktoré utrpel poškodený, jeho zdravotného stavu ako aj veku neb. I. E., ktorý mal v čase smrti 75 rokov, nesporne majú vplyv na určenie výšky nemajetkovej ujmy, ktoré súd zohľadnil. Požadovanú sumu 20 000 eur súd nepovažoval za dôvodnú, pričom v tomto poukazuje aj na to, že súdy priznávajú oveľa nižšie sumy za stratu blízkeho človeka, ktorý napr. zomrel v mladom veku, prípadne išlo o dieťa, manžela, alebo inak blízku osobu, na ktorú boli pozostalí príbuzní odkázaní vo všetkých oblastiach života.

Súd preto považoval za primeranú sumu 5.000 eur vzhľadom na všetky okolnosti týkajúce sa posúdenia výšky nemajetkovej ujmy, pričom správaním odporcu došlo k neodčiniteľnej ujme v rámci rodinných vzťahov navrhovateľov v 1/ a 2/ rade a náhrada takejto imateriálnej ujmy v peniazoch, nie je náhradou za život ale slúži len na zmiernenie následkov vznikutej ujmy, pričom je samozrejme nepochybné, že žiadna ujma priznaná súdom nie je dostatočná vzhľadom na spôsobenú ujmu. Preto súd vo zvyšnej časti nároku navrhovateľky v 1/rade návrh zamietol.

Navrhovateľ v 2/rade zastúpený svojou matkou navrhovateľkou v 1/rade tiež žiadal zaplatenie sumy 20 000 eur, pričom zosnulý I. E. bol jeho starým otcom. Navrhovateľka v 1/ rade uvádzala, že keď mal syn asi 2,5 roka, vrátila sa bývať so synom k jej otcovi, pričom syn v ňom mal rodičovskú, otcovskú oporu, veľmi si rozumeli. Otec ho hocikedy postrážil, brával ho na prechádzky, otec jej bol v tomto oporou. Tiež uviedla, že keď otec zomrel tak synovi zaklamala, chcela ho uchrániť a povedala mu, že dedko odišiel k svojej sestre do Bratislavy a až po určitom čase mu nakoniec povedala pravdu.

Súd v časti návrhu týkajúceho sa navrhovateľa v 2/rade návrh zamietol. Maloletý navrhovateľ v 2/rade mal v čase smrti starého otca len 5 rokov a je nesporné, že aj jeho smrť starého otca zasiahla, avšak tento zásah do jeho osobnostných práv súd nepovažoval za zásah v takej miere, aby bolo potrebné ho zmierniť priznaním nemajetkovej ujmy v peniazoch. Je zrejme, že maloleté dieťa v 5 rokoch ešte nemá vytvorené také osobnostné väzby ako napr. dospelý človek. Jeho vnímanie straty blízkeho človeka je úplne v inej miere a ponímaní ako napr. u navrhovateľky v 1/rade, i keď nesporne ho do určitej miery takáto strata zasiahla.

V tomto smere je potrebné poukázať i na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý v niektorých prípadoch porušenia osobnostných práv dospel k záveru, že dostatočným zadostučinením je samotné konštatovanie porušenia práva, pričom v iných prípadoch, okrem záveru o porušení týchto práv, súčasne priznal sťažovateľom i náhradu za utrpenú nemajetkovú ujmu.

Súd musel skúmať závažnosť vznikutej nemajetkovej ujmy najmä v súvislosti s obsahom na jej intenzitu, rozsah a trvanie. Zvyčajne skúmané zásahy vyvolávajú spravídla ujmu dlhotrvajúcu, rozsiahlu a v zásade ničím nereparovateľnú. V prípade navrhovateľa v 2/rade súd intenzitu a trvanie zásahu do jeho osobnostných práv nepovažoval za také rozsiahle ako u jeho matky - navrhovateľky v 1/rade. Preto súd považoval za postačujúce konštatovanie, že došlo k zásahu do osobnostných práv navrhovateľa v 2/rade, ktorý bol v útlom detskom veku na starého otca naviazaný a usmrtením blízkej osoby - jeho starého otca došlo k narušeniu rodinných väzieb.

Podľa § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak právnym predpisom alebo rozhodnutím súdu je ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté alebo ak to vyplýva z povahy plnenia, že viac dlžníkov má tomu istému veriteľovi splniť dlh spoločne a nerozdielne, je veriteľ oprávnený požadovať plnenie od ktoréhokoľvek z nich. Ak dlh splní jeden dlžník, povinnosť ostatných zanikne.

Ak bola škoda spôsobená dvoma alebo viacerými škodcami, zodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne. Ide o pasívnu solidaritu, ktorá je upravená v ustanovení § 511 OZ. Možno z neho vyvodíť, že každý škodca zodpovedá za ostatných škodcov a všetci zodpovedajú za každého jednotlivého škodcu. Znamená to, že poškodený môže požadovať náhradu škody od jednej (ktorejkoľvek) zo zodpovedných osôb alebo od viacerých z nich, alebo od všetkých. Ak poškodený náhradu škody požaduje od jedného škodcu, ten sa nemôže brániť požiadavkou, aby poškodený požadoval náhradu aj od ostatných škodcov. Spoločná zodpovednosť je výsledkom súbežnej a od seba nezávislej činnosti (nečinnosti alebo opomenutia) viacerých škodcov vedúcej ku vzniku jediného škodového následku.

K zaplateniu priznanej sumy 5 000 eur navrhovateľke v 1/rade súd zaviazal oboch odporcov, nakoľko navrhovateľka v 1/rade má v zmysle vyššie uvedeného priamy nárok voči oboch odporcom a to voči odporcovi v rade 1/ ako proti osobe, ktorá nemajetkovú ujmu nepriamo spôsobila a voči odporcovi v rade 2/ z titulu zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Plnením jedného zo žalovaných v rozsahu splnenia zaniká povinnosť druhého žalovaného.

O trovách konania vo vzťahu k navrhovateľke v 1/rade súd rozhodol s poukazom na § 142 ods. 3 OSP tak, že odporca v 1/ rade a odporca v 2/ rade sú povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne náhradu trov právneho zastúpenia navrhovateľky v 1/rade. Navrhovateľka v 1/rade bola síce v konaní úspešná len čiastočne, t.j. čo do sumy 5000 eur a požadovala sumu 20 000 eur, avšak keďže výška priznaného plnenia závisela od úvahy súdu, súd jej priznal plnú náhradu trov konania. Ich výška bude vyčíslená po právoplatnom rozhodnutí vo veci samej.

O trovách konania vo vzťahu k navrhovateľovi v 2/rade súd rozhodol s poukazom na § 150 ods. 1 OSP tak, že odporcovi v 1/ rade a odporcovi v 2/ rade súd náhradu trov konania nepriznáva. Súd videl dôvody hodné osobitného zreteľa na strane navrhovateľa v 2/ rade, ktorý vzhľadom na predmet súdnej veci tiež nesporne utrpel zásah do svojich osobnostných práv, ako to nakoniec aj súd konštatoval. Navyše súd zohľadnil aj skutočnosť, že ide o maloletého.

Súd ďalej rozhodol, že odporca v 1/rade a odporca v 2/ rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť súdny poplatok vo výške 316 eur na účet tunajšieho súdu a to s poukazom na § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch (položka 7b/ písm. b Sadzobníka súdnych poplatkov) ako aj skutočnosť, že navrhovatelia boli v konaní oslobodení od platenia súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 71/1992 Zb.

V konaní tiež vznikli trovy štátu vo výške 75,22 eur titulom vyplatenia znalečného z rozpočtových prostriedkov súdu MUDr. C. L., na ktorú náhradu súd zaviazal odporcu v 1/rade a odporcu v 2/ rade spoločne a nerozdielne, nakoľko navrhovatelia v 1/ a 2/ rade sú od platenia súdnych poplatkov oslobodení.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možno podať odvolanie do 15 dní od doručenia rozsudku na Okresnom súde Nitra.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach / § 42 ods. 3 O.s.p./ uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postúp súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha./ § 205 ods. 1 O.s.p./

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.